

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд „Философското разбиране на психиатричните разстройства в светлината на херменевтиката на Ханс-Георг Гадамер за психичното здраве“ на Едмънд М. Чарли, докторант за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3. Философия от доц.д-р Николай Павлов Атанасов

Едмънд М. Чарли е редовен докторант по пп 2.3. Философия, докторска програма „Философия с преподаване на английски език“ с научен ръководител проф. д-р Александър Гънгов.

Дисертационният труд „Философското разбиране на психиатричните разстройства в светлината на херменевтиката на Ханс-Георг Гадамер за психичното здраве“ на Едмънд М. Чарли е в обем от 210 страници. Състои се от въведение, три глави, заключение и библиография. Всяка от главите съдържа по няколко основни въпроса, разделени на отделни подвъпроси.

В Дисертационното изследване Едмънд М. Чарли си е поставил за задача да изследва задълбочено разбирането на психиатричните заболявания чрез използването на философските идеи на Х.-Г. Гадамер с цел да се осигурят надеждни рамки на философското разбиране и тълкуване на психиатричните разстройства в изследванията и психиатрията, да се установи доколко херменевтичният подход може да е решаващ инструмент за анализи и намиране на нови подходи и по-успешни решения за психичните разстройства и психичното здраве.

Във Въведението е поставен важен субстанциален философски проблем за необходимостта от морален подход към психичните заболявания, сътрудничество между професионалистите и подчертаване на личностните фактори, както и онези на средата, които определят ограниченията в наблюдението и качеството на медицинските услуги и здравни грижи в психиатрията. Размишленията са насочени към разкриване на противоречието между релативистки контекстуални подходи, практики и по-универсални гледни точки относно психичното здраве и психическите разстройства. Коректно са цитирани статистически данни, които показват разширяването на проблема за по-дълбок смисъл на философското разбиране на психическите разстройства и сложността на въпросите, които те предизвикват в социално-икономическата среда

относно неврологичното измерение, потребността от медицински услуги и управлението на здравни грижи.

Постулирана е идеята, че психичното здраве изисква специалистите да използват подходи, които им позволяват да интерпретират проблема, който изпитва пациента, като се разпознават субстанциалните признаци, които изобразяват вътрешни причини и характеристики или поведение, причиняващо страдание или вреда.

Аналитичните размишления разкриват някои важни хипотези и водят до изводи за необходимостта от адаптирането на методологиите в изследванията, с които да се осигури приложимост на знанието в психотерапията и психопатологията, защото в последните икономически и политически фактори оказват все по-широко влияние.

В глава първа „Идеята за психичното здраве според херменевтиката на Гадамер“ се анализират някои свойства на интегрирането и съвместните усилия на специалистите за подобряване на разбирането на психичните разстройства и психичното здраве като е направен аналитичен опит да се преодолее ограничението от неврологичния компонент в изследванията чрез повишаване на жизнеспособността и гъвкавостта на медицинските услуги с приложение на философското разбиране и философски гледни точки. Последните са обекти на изследване в проблемната среда и етиология на психичните разстройства.

Относно дисертационната теза, че херменевтичният метод на Х.-Г. Гадамер разширява и задълбочава обхвата на рефлексите на разбирането и интерпретацията относно изследването на вътрешните емоции и психични състояния, е формирано предположението, че чрез метода на Гадамер могат да се персонализират интервенциите, като се отговаря на конкретните преживявания и гледни точки на пациента в съвместен процес на интерпретация и рефлексия, насърчавайки по-голямо терапевтично участие, връзка и изграждане на доверие с помощта на философското разбиране и общуването.

Съдържанието на главата е структурирано логически като в отделните въпроси са представени основни моменти от проблемния обхват, мястото на философското разбиране и ролята на херменевтичния подход относно практиките в психиатрията и преобладаващите в нея условия на неврологични и клинични парадигми. Поставени са ясни обща и специфични цели, и обхват на изследването. Представена е необходимостта и критичен мотив за съвременното и философското разбиране на психичните разстройства.

Теоретичната основа на изследването обхваща три компонента: философската дуалистична теория на ума и тялото, изследванията на П. Рикьор и херменевтиката на Х.-Г. Гадамер. Разгледана е концептуална рамка относно херменевтиката на Х.-Г.

Гадамер, като размишленията са насочени към отговор на въпроса как е възможно чрез нейните компоненти да се помогне за изследвания на психотично разстройство и за развитие на херменевтичния анализ. В този смисъл са дефинирани девет работни понятия в дисертационното изследване.

В глава втора „Анализ на психичното здраве с използване на философски принципи“ се анализира влиянието на фармацевтиката като сфера на икономически фактори върху психиатрите и психичното здраве, както и затруднението да се прилагат научните изследвания по-широко в клиничните практики. Връзката между иновативни терапии, регулации, социални, биологични и културни различия определят спектър от ограничения, които се оказват жизнен проблем в управлението на психичното здраве.

За развитието на смисъла на философското разбиране и определени понятийни философски рамки на знанието за самоусъвършенстване на когнитивни модели и лечение е предложен мрежови подход в управлението на психичното състояние, но за което е необходима цялостна стратегия.

Извършен е анализ на научни и философски перспективи от схващането на онтологична гледна точка и етични аспекти на психичните заболявания. Противоречията между различните науки и направления не водят до адекватни решения в психотичната област. Дори смисълът на предоставяне на „холистична грижа“ може да създава етични дилеми.

С възпроизвеждането и разширяването на философското разбиране херменевтиката на Гадамер помага за интеграция и насърчава свързването на противоположни области на анализ от различните специалисти. Философското разбиране и различните философските гледни точки са в основата на нови методи за лечение на психичните заболявания.

Разгледани са няколко съвременни тези на клинични изследователи в психиатрията относно ролята на философското разбиране между ума и тялото и психичното здраве. На основата на размишленията е направен извод за възприемането на акцента на Х.-Г. Гадамер върху откритостта на физиологичното страдание и психичното разстройство, което изисква преценка на рамките на симптомите на основата на изследвания на причинно-следствените механизми, идентифициране на причинни елементи и надеждно лечение. Но за това е необходим всеобхватен подход, стратегия и практики, ориентирани към пациента.

Проблемът е търсенето на координиран подход към планирани интервенции, за чието решение помага приложението на четири понятийни схващания на Гадамер в анализа на психичното здраве. Проблемът е анализиран в т.2.5. *Прилагане на четирите*

концепции на Гадамер в анализа на психичното здраве съответно в четири подвъпроса за херменевтичния кръг, предразсъдъците, сливането на хоризонтите и играта, чрез които се конструират интроспективни процеси и процедури. Изследователските размишления водят до обяснения на интегриращата роля на интерпретацията, философското разбиране и познанието за правилно ориентиране в преживяването и осигуряването на здравна грижа от устойчива прагматична гледна точка. Необходимо е концептуално следване на различни парадигмални модели във взаимоотношенията и процедурите в анализите и лечението от различни специалисти относно психотичните заболявания.

В т.2.7. *Моделите на херменевтичното съзнание в светлината на подхода на Гадамер* е направен анализ, но не са представени какво точно представляват тези модели на съзнанието.

С анализа на реалности на психиатрични разстройства от гледна точка на специалисти по психично здраве в медицинската херменевтика се откроява важно парадигмално различие във философското разбиране и подходите към психичното заболяване и лечение.

Според Едмънд М. Чарли в рамките на оперативни техники структурираните интервюта с пациенти, специалисти и експерти улесняват задълбочения анализ, което позволява на учените да изследват сложни здравни проблеми и да предоставят познавателно-ценностни ресурси. В прагматичен смисъл е познавателната рефлексия, че изследователите използват своите открития, за да сведат до минимум сложността на силно предизвикателните проблеми с психичното здраве.

В т.2.11. *Философски текстове от други философи за психичното здраве* са коректно анализирани схващанията на трима философи М. Хайдегер, Г.В.Ф. Хегел и М.Мерло-Понти. Направен е аналитичен опит да бъдат последователно разгледани техните основни теоретични компоненти и системни подходи. Чрез размишленията се търси решение за философското разбиране на психичното здраве чрез преодоляване на противоречията между невробиологичните обяснения и хуманистичния подход.

В глава трета „Ефективността на идеята за психичното здраве според херменевтиката на Гадамер“ смисълът и значението на философското разбиране се разширяват и задълбочават с опит на феноменологичен анализ относно депресията и необходимостта от открит и преобразуващ диалог на основата на емпатията и смисъла на разбирането. Анализът на размишленията е насочен към сложността и честотата на вътрешния дискурс, като силата на диалога нараства с борбата на вътрешния монолог и себепознанието. Но да се откриват различни ползи от философското разбиране на психичните разстройства е необходимо да се насърчава интересубективността, с която в

диалога се откриват когнитивна, емоционална и инстинктивна отвореност на субектите към света, смисъла на живота и здравето.

Освен ученето от опита, е необходим сложен трансцендентален процес, съгласно Х.-Г. Гадамер, който Едмънд М. Чарли цитира, и на който се опитва да намери подходящ отговор относно същността на парадоксалния процес на философското разбиране на психичното заболяване като процес от възможност и представен обект до реалност на присъствие и решение. Разбирането на рефлексите изисква дистанциране, откъсване от първоначалните схващания, за да се продължи обективно познавателният процес на отражение на психичното разстройство, като е необходимо да се преодоляват предразсъдъците, за да се разширява самостоятелният дискурс с терапия на психичното здраве в рехабилитационен процес.

В заключението се обобщават основните резултати от изследването, целите и задачите относно смисъла и значението на философското разбиране на концептуалната рамка на Х.-Г. Гадамер, която свързва хуманитарните науки с останалите, подчертавайки човешкия интелектуален опит и необходимостта от приложението на философски модели и подходи в изследванията на психичното здраве.

Последователната свързаност на размишленията с философското разбиране на Х.-Г. Гадамер и схващанията на М. Хайдегер, Г. Хегел и М. Мерло-Понти представя необходимост от приложение и на иновативни техники за по-добро разбиране на психичните разстройства.

В ограниченията и препоръките, освен размишленията относно мястото на първичните изследователски методи и философската перспектива, оказваща благоприятно въздействие върху медицинските, психологическите и неврологичните гледни точки, подходящо място е намерило включването на интервюто за развитие на изследванията и събирането на данни и знания, както и за разширяване на структурната дълбочина и функционална точност на резултатите от изследванията на психичните разстройства в диалоговия подход и формите на знанието.

В цялост изследването насочва към необходимост да се изгражда философска рамка с неврологични и научни схващания, както и с модели в политиките за управление на здравето и здравните грижи.

Формулиран и изследван е важен съвременен научно-теоретически и практически философски интердисциплинарен проблем. Поставени са ясни, реални и постижими аналитични цели. Извършено е целенасочено, самостоятелно, методологически правилно и реалистично в своите изводи теоретично изследване.

Основният резултат от изследването е формулирането и извеждането на обосновано предложение за решаване на дисертационния тематичен проблем. Изложението е логически правилно структурирано. Езикът и стилът са ясни, което осигурява последователно разбиране и ориентиране на размишленията към разнообразните философски когнитивни казуси по основната изследователска теза, цели, задачи, глави и въпроси.

Основните тематични философски понятия и категории са добре определени, точно цитирани, формулирани или изведени.

Релевантната научна литература е използвана уместно и е цитирана коректно.

Авторефератът е с обем от 84 страници. Отразява съдържанието на дисертационния труд, с резюме и списък на приносните моменти. Посочени са 5 приноси. Формулирани са коректно относно дисертационното изследване. Посочени са две публикации по темата на дисертацията, и една, която предстои да бъде публикувана.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Херменевтиката на умственото здраве е все по-важен и широк проблем не само на мисленето и познанието, но и на управлението на здравето и потреблението на медицинските услуги в съвременното общество с нарастваща сложна динамика относно смисъла на живота и здравето.

Дисертационното изследване допринася за разширяването на смисъла и значението на потребността от по-широко методологично и практическо философско разбиране на интерпретацията и херменевтиката в мислено-познавателни аналитични процеси, модели и диалози в медицината, здравните комуникации и практики.

Дисертационният труд „Философското разбиране на психиатричните разстройства в светлината на херменевтиката на Ханс-Георг Гадамер за психичното здраве“ на Едмънд М. Чарли отговаря на изискванията за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3. „Философия“ и като член на Научното жури ще гласувам ЗА присъждането на тази степен на автора.

Подпис:

(доц.д-р Николай П. Атанасов)

София, 08 юни 2024 г.